

«La dretha d'ací no entén de diaris»

--Fa alguns dies comentaves en un editorial, i és una afirmació que es repeteix sovint, el baix índex de lectura que registra el País Valencià, fins i tot comparat amb altres zones de l'estat, un estat on les xifres en aquest sentit s'assemblen més a les africanes que no a les europees.

—Home, el cas del País Valencià és, certament, preocupant. València ocupa en el rànquing de lectura el lloc que fa vint-i-tres; Alacant, el dinou, i Castelló, el vint-i-nou. Així, la comunitat autònoma es col·loca en un lloc impropri comparat amb el nivell cultural, econòmic i social que ofereix en tants altres aspectes. Si tenim en compte que en moltes altres coses ens situem sempre entre els primers de l'estat, alguna cosa falla.

L'altre dia, parlant amb alguns companys sobre el meu editorial, em comentaven per què no assenyalava la premsa com un dels elements culpables, responsables. Podria ser, però, com que acabe d'arribar, això podria representar ser un poc injust: «La culpa és dels que m'han precedit...». Sí que en tenim, però, alguna responsabilitat els periodistes i els responsables d'haver ofert el model de premsa que hem fet ací. Ara, és cert que també hi ha uns altres factors que cal estudiar, perquè, per exemple, tampoc no es ven excessiva premsa nacional. Si la culpa és de la premsa, ¿per què els altres índexs de lectura es situen en el mateix nivell? Ací passa alguna cosa. El problema que se'ns planteja als que tenim la possibilitat de marcar línies informatives és el de buscar nous camins, perquè ja no es tracta de barallar-se pel mercat de lectors que hi ha, sinó d'aconseguir-ne de nous.

Per això, quan ens pregunten per què fem

Ferran Belda és, de fa escasses setmanes, el director del diari valencià «Levante». Reconegut professional de la premsa de la ciutat, aporta al càrrec una empenta i una visió de les coses dinàmica i segura, si més no.

J. Castelló

«No es tracta de barallar-nos pel mercat de lectors que hi ha, sinó d'aconseguir-ne de nous».

bingos o concursos o coses d'aquest estil, em pense que això va per aquesta línia, per la de trobar nous lectors de premsa ocasionals que arriben al diari per primera volta.

—¿Teniu demostrat que aquests lectors ocasionals, quan acaben els concursos, continuen llegint habitualment el diari?

—La tendència general indica que els lectors, després, es perden. Els hem perdut nosaltres, en gran part, i els ha perdut *Las Provincias*, quan ha fet un bingo.

—Quan els dos diaris actuals a València mantenen una línia ideològica aproximada, fa anys, tots els intents per possibilitar-ne un de nou, de més progressista, van fracassar. Això ens duu a qüestionar-nos sobre el tipus de lector que respira en aquest país.

—Pel que fa a *Levante*, segons unes enquestes recents, ens diferenciem de la nostra competència, pel que fa al tipus de lector, en el fet que aquest en el nostre cas és majoritàriament més jove, un públic que ha acudit als quioscos en els últims anys de la dictadura o en els primers de la democràcia, que està capacitat per a consumir, fet que repercuteix en la nostra cartera de publicitat, i que es situa ideològicament en unes posicions de centre-esquerra, amb una visió de la Comunitat Valenciana poc radicalitzada.

¿Per què han fracassat els intents anteriors? Jo crec, fonamentalment, que els fracassos de *Noticias* i *Diario de Valencia* es deuen al fet que no hi ha mercat, no hi ha lloc per a nous productes. El mercat actual, l'absorbim plenament els dos diaris que hi ha en la ciutat. I perquè, sobretot, darrere dels dos projectes no hi hagué

una empresa sòlida capaç d'afrontar el repte de perdre molts diners durant cinc, sis o deu anys.

—¿Qualsevol nova aventura seria ara i ací inviable?

—Ací, sí.

—Hi ha un altre punt negre. El model autonòmic valencià no respon al model periodístic. Cada capital provincial, per dir-ho així, manté diaris propis. En el vostre cas, ¿heu abandonat la possibilitat de superar aquestes fronteres?

—L'empresa propietària del diari *Levante* a València en té un altre a Alacant, que és *Información*. En conseqüència, a la meua empresa no convé ser competidora d'ella mateixa. D'altra banda, hi ha una situació que no podem oblidar. Encara que no ens agrada, parlem de negocis. El negoci informatiu, encara que tinga unes altres connotacions, no deixa de ser-ho. Hi ha una situació insalvable, que és la divisió provincial, que no data de molt de temps, però que ha calat, en el moment en què es creen governacions i diputacions, les quals han generat les seues àrees d'influència. I també hem de considerar, i això arranca de més segles, que València no ha estat mai capital del seu país. En la premsa és un fenomen que es pateix més. I és molt difícil que un producte fet a València passe enllà de Dénia o de Xàbia, pel sud, o de Borriana o Vila-real, pel nord. Jo tinc ben clar que el projecte de fer un diari valencià que compregua del Sènia al Segura és, ara per ara, un somni impossible de realitzar.

—¿Com veus la introducció de la premsa de Madrid, fonamentalment El País, al País Valencià. ¿Cal resignar-se en moltes ocasions a fer de segon diari, de diari local?

—La tendència que funciona arreu del món és que els diaris regionals han d'acabar esdevenint un segon diari. Als EUA, a Gran Bretanya, a França, funciona d'aquesta manera. Es detecta, també, un gran auge dels diaris regionals, perquè poden prestar una sèrie de serveis que els d'abast nacional no poden assumir.

Ara, això està molt més accentuat en el cas valencià que en el cas basc o català, malgrat que, per exemple, a Barcelona *El País* compte amb una edició pròpia. Ací tenim una progressia intel·lectual o professional que, tot dir-se nacionalista, a l'hora d'acudir a un quiosc exerceix un centralisme palpable. I demostra que els importa ben poc allò que passa al seu benvolgut País Valencià.

—Però això pot ser un poc com el

peix que es mossega la cua, perquè els diaris valencians tenen tendència a sucursalitzar la informació, a primar el fet local, per exemple, a l'internacional.

—Nosaltres no tenim vocació de ser diari de segona, però tenim molt clarament definida la vocació de ser un diari valencià, i som els únics a valorar, per damunt de tot, la informació valenciana. De fet, la nostra paginació és molt clara en aquest aspecte. I això no és una collita particular nostra, sinó una decisió moguda pels resultats que ens ofereixen diverses enquestes.

—Però això deu ser perquè ja féu de segon diari.

—No. Tin en compte que el repte de la premsa de 1987 és combatre la ràdio i la televisió. El diari que nosaltres hem de fer és un diari que ha de lluitar fonamentalment en el mercat que ja coneix la informació nacional o internacional quan acudeix a comprar-se un diari. El plantejament de diari que tenim és un model destinat a la societat del món àudio-visual en què vivim.

La majoria de les desaparicions de capçaleres de premsa s'expliquen, precisament, per no haver-se adaptat als canvis que ha conegut la societat. El problema de l'*ABC*, per exemple, és que entra en els anys setanta sense adonar-se'n, sense tenir la menor idea que la societat espanyola està canviant. És també el problema de *La Vanguardia*, que no s'adapta a la crisi del tardofranquisme.

—Tornant a Levante... quan la privatització, hi hagué una intervenció econòmica de l'administració socialista, propietària del rotatiu, a través de la Caixa Provincial de València. ¿Com ha quedat, finalment, tot això?

—En contra del que puga semblar, et confessaré una cosa que t'hauria d'ofendre: m'agrada que em faces aquesta pregunta. S'ha especulat massa sobre el tema i se n'ha parlat molt sense conèixer-ne els detalls. El 1984 l'empresa que ara posseeix la titularitat de *Levante* arriba a un conveni amb la Caixa Provincial, que se'n queda un 49 per cent, mentre Prensa Valenciana, SA, se'n fa amb el 51 per cent. A instàncies de Banco de Espana, la Caixa Provincial ha de desfer-se de la seua part, i un mes i pocs dies després de produir-se la compra del diari la Caixa ha d'oferir, lògicament a l'accionista majoritari, les seues accions. I el soci majoritari es queda amb totes. Des d'aquell moment, la titularitat total de l'empresa queda en mans de Prensa Valenciana, SA, que, com tot el món sap, pertany a Javier Moll.

—Aquesta relació econòmica feia

suposar d'altres implicacions polítiques inicials.

—Jo comprenc que la gent ha de parlar, i que la realitat de vegades és molt trista i convé adornar-la de misteris. Però el fet és aquest: açò és una societat anònima...

—¿On funcionen encara les telefonades?

—Que no té res a veure... Al contrari. Mira, et diria qua la compra de les accions es va fer a un crèdit elevadíssim i que, sense dubtes, l'operació de compra i venda de *Levante* ha estat el negoci més gran que ha fet la Caixa d'Estalvis Provincial de València. Editorial Prensa Valenciana ha pagat religiosament els interessos corresponents i l'import del crèdit. De cap de les maneres els membres de la Generalitat valenciana no tenen cap ascendent sobre el diari. Cap membre del govern valencià no pot assegurar que rep un tractament de favor des d'ací.

Lògicament, en aquell període inicial, el diari, si no va ser filo, sí que va ser més respectuós del que tocava; calia agrair haver salvat una capçalera necessària per al futur en pau d'aquesta ciutat, un fet impensable sense *Levante*.

—*Enfront de tantes posicions «contundents», potser Levante s'ha caracteritzat per una crida contínua al diàleg. Però, en una societat tan crispada, ¿aquest intent aïllat no és bastant inviable?*

—No. Jo pense que la pau és possible, encara que, no ens oblidem, que les diferències ideològiques i de classe no desapareixen; fins i tot es podria dir que la lluita de classes és el motor de la història, i totes aquestes coses.

Nosaltres, amb tot això del llibre de Mollà i Mira, el que hem llançat és una proposta de debat civilitzat. No tenim per què estar tots d'acord en tot, però tampoc no hem d'anar a bufetades pel carrer. I això no només és ja possible, sinó que és una realitat. I gràcies, en part, al nostre paper, com a diari sense visceralitat i plural, la societat valenciana s'ha allunyat de formes violentes que van prodigar-se durant els setanta o principis del vuitanta.

—*Hi ha qui no s'apunta a tot aquest plantejament. En defensa dels seus interessos.*

—Evidentment, i puc dir-ne noms perquè ho he escrit i ho he firmat recentment. *Las Provincias* juga clarament a l'electoralisme. Però amb un

greu problema, ara ha dividit el seu amor en tres propostes distintes. La que la seua subdirectora ha potenciat des del principi, Unió Valenciana, i la que per filies personals ha arribat a qualificar d'oferta valenciana, com és el CDS. I això és un fet real. I converteix un diari privat en un òrgan de partit.

—*De partits.*

—De partits. I va contra corrent, perquè la premsa de partit té problemes a França, ha desaparegut a Espanya i només subsisteix a Itàlia, gràcies a unes peculiaritats que només es produeixen allí. Ells sabran el que es fan.

—*Alguns empresaris valencians han comentat que ells voldrien un diari de la dreta, però que es troben, sempre, amb un diari que vol una dreta pròpia. I no a l'inrevés.*

—El problema de la dreta econòmica valenciana és que, no sols no ha tingut mai un diari —encara que nosaltres voldríem ser el diari de la dreta econòmica i de l'esquerra civilitzada, de tots aquells valencians que veuen el món d'una manera reposada—, sinó que ni tan sols compta amb partits que la representen.

«La història de la TVV duu camí de convertir-se en el rosari de l'aurora».

—*I és curiós que no haja intentat fins ara entrar en la premsa coherentment i amb un poc d'encert.*

—En aquest sentit, pensa que hi ha hagut ocasions i que no les ha volgudes aprofitar. No ha estat capaç d'arriscar-se en operacions de premsa. Alguns dels seus exponents s'han arriscat i han perdut, i d'altres ni tan sols ho han intentat. Podien haver-se arriscat, per exemple, quan *Levante* va eixir a subhasta.

—*Hi ha el cas de Suner i la seua fallida cadena d'emissores.*

—Suner s'arriscà i demostrà novament que el seu paper és fer pollastres. Recorde el discurs programàtic de la seua mà dreta, el senyor Palacios, i feia riure. Des que la vespra de la inauguració de la primera emissora, el senyor Palacios, futur gerent de l'empresa, anuncià quins eren els seus objectius, com ara retransmetre cada dia el rosari des de la Mare de Déu del Lluch i la santa missa des del monestir d'Aigües Vives, es va veure perfectament que aquest senyor afonaria Radio Color.

—*Parlem, finalment, de televisió. Personalment, ¿com veus tota la història de la TV valenciana?*

—La història de la televisió valenciana duu camí de convertir-se en el rosari de l'aurora. Ha estat duta a terme per una senyora amb la vocació messiànica perfectament plausible, que és Maria Garcia Lliberós. Ella ha fet seua tal missió històrica, amb una il·lusió digna de passar als anals de la història de l'Alcoià.

I la dona està fent allò que bonament pot, amb els seus errors en algunes coses, però, és que, clar, si la situés en el marc on realment es troba, amb un govern central que no està disposat a acabar de soltar el mos i un govern valencià que mai no ha plantat cara decididament a Madrid en aquesta qüestió, el paper de Maria Garcia Lliberós és d'homenatge. Si la truita pega la volta, els poquets membres del govern valencià que li fan costat acabaran deixant-la a soles. No tinc cap dubte que el suport a la televisió valenciana dins del govern valencià únicament prové encara de la part del president Lerma i del conseller Blasco, que van ser-ne el motor inicial. I els restants consellers, o bé estan en contra, o bé passen del tema. En aquestes circumstàncies, confiar en l'aparició de la televisió valenciana el 1988, com s'han marcat, és realment confiar massa. □